

Música Antiga de Girona

Concert a l'Auditori de Girona

Jaume Balius (Barcelona 1750- Còrdova 1822)

8 octubre 21h, 10€

Programa:

- 1- Oratori de St. Tomàs de 1783.
- 2- Goigs de St. Narcís

Orquestra barroca de Música Antiga de Girona sota la direcció de
Josep Vila Casañas.

Jaume Balius i Vila va néixer a Barcelona el 1750, al barri de la Ribera, va ser escolà de Montserrat i va fer diverses oposicions per tal d'obtenir una plaça de mestre de capella. Aconseguida la de Girona el 1781, va restar-hi fins el 1785 quan va aconseguir la de Còrdova i on va restar-hi fins a la seva mort. L'arxiu capitular de Girona conserva 21 obres, de les més de 700 que va compondre. El seu prestigi va ser molt gran a Andalusia i perdura encara avui a Còrdova.

Oratorio a Sto. Tomás 1783.

El present oratori és una gran obra destinada a lloar la figura del dominic St. Tomàs d'Aquino (1225-1274), un referent en la filosofia i en la teologia catòlica, obra encarregada pels dominics de Girona i que va ser presentada el 1783 segurament a l'església del seu convent. Desconeixem qui va ser l'autor del text, que mostra ser molt erudit.

L'obra situa l'acció a l'inici de l'èxode d'Egipte fet del poble d'Israel al s. XIII aC, en el moment en què Moisès decideix unificar el culte particular de les 12 tribus d'Israel un sol culte comú amb un sol Tabernacle que tingués al seu interior l'Ara de l'Aliança i amb un sol Gran Sacerdot, el seu germà Aaron. Els perjudicats per aquesta decisió, dirigits per Corè, s'hi oposen i decideixen que sigui Déu mateix qui mitjançant un sacrifici ritual esculli qui ha de ser el Gran Sacerdot. En el moment de fer aquest sacrifici un llamp mata Corè i els seus aliats i un terratrèmol se'ls engoleix. El llibretista situa a costat d'aquesta acció principal algunes referències a St. Tomàs i a partir del núm. 16 presentant-lo com el nou Aaron el qual entre les seves moltes virtuts ha permès que l'Església venci amb els seus arguments els seus enemics, enemics que no són citats però cal pensar en els protestants i en les lluites de la Contrareforma i potser també a Girona en els il·lustrats que ja hi havia en aquell moment. El núm. 19 mostra l'exaltació de la figura del sant i la dels frares dominics.

L'estil musical de Balius és plenament clàssic, malgrat que encara utilitzi recitats d'estil barroc. La presència de notables fragments del bel canto italià en aquest oratori deuria sorprendre –i força- als gironins de l'època. La seva fama va ser molt gran i ho és encara

a Còrdova, a on va anar després d'acomiar-se de Girona. Allí és tan considerat com desconegut entre nosaltres.

L'elecció d'aquest argument amb dos grups que interpreten la realitat diversament pot ser una al·lusió a les discussions de l'època entre partidaris i adversaris de la Il·lustració arribada de França? No ho sabem.

Goigs a St. Narcís

Aquests goigs són els primers que es van cantar en català al s. XVIII, després d'un parèntesi de cent anys, en el qual els goigs van ser substituïts pels Villancicos d'arrel castellana. El text és el tradicional d'origen desconegut, però molt antic, ja esmentat al s. XVII, i des d'aleshores es va utilitzar per la festa del 29 d'octubre, cantant-se el mateix text fins a inici del s. XX, quan va ser substituït pel text actual. L'estil musical correspon a la del darrer terç del s. XVIII, barreja de l'estil belcantista d'origen napolità amb la forta influència dels autors vienesos. Es una obra amb orquestra de cambra barroca –hi manca la percussió prohibida dins dels temples- i és a un sol cor. Aquesta obra és una molt bona síntesi de música popular i música culta.

~~~~~

Música Antiga de Girona és una associació que des de l'any 2000 ha digitalitzat i va donant a conèixer el fons musical de l'arxiu capitular de la catedral de Girona, des dels mestres de la capella de música del S. XVIII, fins el conjunt de les partitures anònimes. La difusió d'aquest tresor ho fa mitjançant concerts i amb l'edició de Cds, dels quals en porta ja cinc, Les seves actuacions volen apropar-se al so original amb instruments còpia dels de l'època.

www.magirona.org

